

Saksbehandler

Bård M. Pedersen

Telefon

77642020

Vår dato

19.10.2010

Deres dato

07.07.2010

Vår ref.

2010/3764 - 2

Deres ref.

Arkivkode

540

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saken..	Dokument
2009 100404 - 89	
Mottatt:	22 OKT 2010
Saksbeh.:	Kr.
LP/SR/TKJ	778
Kopi:	Avskrift

Ny norsk - svensk reinbeitekonvensjon - Høring

Fylkesmannen ser vært positivt på at man nå har fått på plass en ny konvensjon som legger grunnlaget for et avtafefestet og regulert samarbeid om grenseoverskridende reindrift mellom Norge og Sverige. Fylkesmannen har forventninger om mer avklarte forhold og færre konflikter i tida som kommer, etter at ratifisering er gjennomført og konvensjonen blir bindende for begge land.

Fylkesmannen tar til etterretning de rettigheter som følger av konvensjonen. Vår uttalelse i høringen er primært knyttet til forventninger om praktisering av de rettigheter som konvensjonen innebærer. Vårt innspill dreier seg om praktiseringen av konvensjonen i forhold til noen av våre fagområder, dvs. landbruk, miljø og bygningsrett, og hvordan konvensjonen i praksis vil fungere i samarbeid med norske lokale og regionale myndigheter.

Generelt

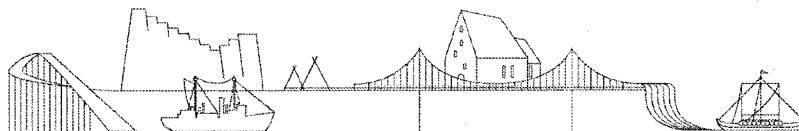
I artikkel 3 slås det fast at den grenseoverskridende reindriften skal utøves i samsvar med de rettigheter og plikter som følger av nasjonal rett i det land reindriften utøves i. Vi anser det som svært gunstig at dette er presisert, ikke minst på bakgrunn av våre erfaringer i løpet av de siste par år. Dette gjelder bl.a. omstridt bygging av gjeterbuer på norsk område i Bardu kommune.

Ihht. artikkel 3 skal norsk lov gjelde fullt ut, for eksempel jordlov, skoglov og plan- og bygningslov, og at reindriften må ta hensyn til eiendomsretten til jord og skog. Fylkesmannen legger dette til grunn for forvaltningen i byggesaker, i utøvelse av jakt og fiske samt for uttak av brensel og virke. Det er Fylkesmannes oppfatning at dette også har betydning for folks rettsoppfatning - og om at norsk lov skal gjelde likt for alle, også for svenske reindriftssamers drift på norsk område.

Landbruk

Forholdet mellom fastboende og reindriftsutøvere er i all hovedsak godt, og det er få konflikter mellom landbruket og reindriftnæringen om rettighetene slik de arter seg i artikkel 9. Konvensjonen angir her særskilte rettigheter for den grenseoverskridende reindriften i punkt 2,a, 2b og 2 c.

Punkt 2a gir reindriftsutøverne rett til å ta brensel og virke til bruk i reindriften. Det er vårt syn at det bør avklares hva som menes med "virke til bruk i reindriften". Dersom slikt uttak

av brensel vil være av et visst omfang og volum, bør uttaket avklares med grunneiere og skogoppsynet – i kommunen eller på fylkesnivå (Fylkesmannen). Muligens bør det ytes et vederlag til grunneieren for uttak av virke når det evt. går ut over et definert nivå.

I de seinere år har man sett en utvikling med etablering av samebyer med et større antall gjeterbuer. Dette kan føre til et større behov for brensel, og kan gjøre det nødvendig at hogst henvises til områder med gode foryngelsesforhold og hogstmoden skog. Det kan være hensiktsmessig å avklare uttaket i en overordnet sammenheng og kartfeste egnede uttaksområder, og gjennom dette få et mest mulig bærekraftig ressursuttak. Også spørsmålet om hvem som har rett til å ta ut virke bør avklares, slik at det blir sammenfallende praktisering mellom norske og svenske reindriftsutøvere.

Hogst av barskog, for eksempel til gjerdestolper i ungskog av furu, kan lett skape konflikt. Furuskogen i Troms er en begrenset ressurs som er underlagt et restriktivt uttak, bl.a. som følge av omfattende snauhogst under 2. verdenskrig. Utøvelse av denne rettigheten bør avklares for de ulike samebyene, og virkesbehovet bør konkretiseres med type, volum og geografisk område. Furumoene ligger hovedsakelig i de indre dalførene, og det er også her samebyene er lokalisert.

Fylkesmannen anmoder derfor om at det arbeides for å finne gode rutiner for å håndtere konvensjonens artikkel 9 punkt 2 a).

Det hender at rein kommer ned og beiter på innmark om våren. For bøndene kan dette føre til avlingsskade. Med bakgrunn i slike erfaringer og at konvensjonen legger grunnlag for svensk reinbeite lenger ut mot kysten enn forrige konvensjon, er det ønskelig at gjeteplikten presiseres slik at konfliktsituasjoner unngås.

Planlegging, bygging

Reindriften trenger ulike anlegg og boliger, og behovet skal avklares med reindriftsmyndighetene. Plasseringen av slike anlegg skal følge norsk lov, dvs. plan- og bygningsloven. Ulike sektormyndigheter, også reindriftforvaltningen, skal konsulteres.

Vår erfaring gjennom de siste årene tilsier at reindriftens behov for anlegg og boliger bør innarbeides i kommuneplanens arealdel. Fylkesmannen ber derfor norske og svenske reindriftsmyndigheter stimulere distriktene/sidaene til å utarbeide planer som synliggjør reindriftens arealinteresser, for eksempel områder for gjeterbuer, sommerboliger, ledegjerder, skilleanlegg og trekkveier. Med et slikt grunnlag vil man oppnå bedre dialog med de kommunale planmyndighetene og det vil være lettere å ta hensyn til reindriftsnæringens behov. Dette vil dermed også gi større forutsigbarhet for alle parter med interesser i forvaltning av arealressursene.

Fylkesmannen ber derfor om at det arbeides for å finne gode rutiner for å håndtere konvensjonens artikkel 9 punkt 2 b).

Miljøområdet

Flere svenske samebyer benytter beiter innenfor nasjonalparkene våre, og vi vet lite om påvirkningen disse har. Fylkesmannen vet svært lite om hvor mange rein som kommer inn

hvert år. På denne bakgrunn ønsker vi mer informasjon slik at vi kan følge utviklingen og hva slags påvirkning beitingen har på miljøet, spesielt i verneområdene.

Fylkesmannen ser også behov for å etablere bedre kommunikasjonslinjer mellom norske og svenske myndigheter slik at for eksempel informasjon om reintall blir tilgjengelig for forvaltningsmyndighetene.

Vi har erfart at Länsstyrelsen har bevilget midler til reparasjon av reingjerder på norsk side uten at Fylkesmannen har vært involvert i saken, og det er derfor vår erfaring at det er behov for bedre dialog og retningslinjer i saker som dette.

Fylkesmannen ber derfor om at det arbeides for å finne gode rutiner for å håndtere informasjonsformidling mellom myndighetene og om mellom de svenske reindriftsutøverne og norske myndigheter.

Fylkesmannen benytter forøvrig anledningen til å nevne at to av de svenske samebyene Saarivouma og Lainavouma har uttalt at de ikke ønsker å delta i arbeidet med forvaltningsplan for Dividalen. De har lagt ned alt arbeid i påvente av svar på fra DN på om de kan kjøre forvaltningsplanprosessen som en Lapponia prosess. Dette er en politisk markering som vi ikke kan ta stilling til.

Artikkel 13

Reinbeitememnden omtales i artikkel 11. I artikkel 13 angis det rutiner for høringer av saker som berører den grenseoverskridende reindriften, jfr også artikkel 4.

En type sak kan være kommuneplanlegging hvor reindrift skal ivaretas i kombinasjon med annen arealbruk, for eksempel plassering av hyttefelt som kan forstyrre drivingsveier /trekkleier. Her kan det kommunale selvstyret stå i motstrid til den grenseoverskridende reindriftnæringens interesser.

Etter fylkesmannens vurdering bør forholdet mellom reinbeitememnden og områdestyret på den ene siden, og kommunale, regionale og nasjonale planmyndigheter på den andre siden, gjennomgås. Det er behov for å avklare innsigelseskompetansen i de ulike ledd. Det bør være en målsetting å utvikle prosesser for å avklare innsigelsesspørsmålet. Fylkesmannens erfaring er at konfliktnivået i slike saker er økende.

Fylkesmannen ber om at det arbeides for å finne gode rutiner for å håndtere konvensjonens artikkel nr 13 i plansaker.

Med vennlig hilsen

Bård M. Pedersen
Ass. fylkesmann

Berit Nergård Nyre
Landbruksdirektør

